

Języki, automaty i obliczenia — ćwiczenia 2

Automaty skończone (wersja kartki po ćwiczeniach)

Wykład:

- Automat skończony niedeterministyczny (NFA).
- Automat skończony deterministyczny (DFA).
- Mając automaty A_1, A_2 rozpoznające języki regularne L_1, L_2 , można skonstruować automat rozpoznający $L_1 \cup L_2$ oraz $L_1 \cap L_2$.
- Równoważności konstrukcji:

$$\text{wyrażenie regularne} \begin{array}{c} \xrightarrow{\text{ćwiczenia}} \\ \xleftarrow{\text{wykład 2}} \end{array} \text{NFA} \begin{array}{c} \xrightarrow{\text{(wykład 3)}} \\ \xleftarrow{\text{trywialne}} \end{array} \text{DFA}$$

1. Stwórz automat niedeterministyczny (NFA) oraz deterministyczny (DFA) dla poniższych języków:

- (1) Opisany przez wyrażenie regularne $(a + b)^*abaab(a + b)^*$.
- (2) Słowa nad alfabetem $\{a, b\}$, w których piąta *od końca* litera to b .
- (3) Liczby w systemie dziesiętnym podzielne przez 7.

Definicja 1. Automat z ε -przejściami (*czytaj: epsilon-przejściami*) jest uogólnieniem zwykłego NFA, w którym przejścia mogą być oznaczone znakiem ε zamiast literą alfabetu. Automat taki może podczas „wczytywania” słowa w każdym momencie przejść ε -przejściem bez wczytywania kolejnej litery słowa.

2. Dane są automaty niedeterministyczne A_1, A_2 rozpoznające języki regularne L_1, L_2 . Skonstruuj automat z ε -przejściami rozpoznający język $L_1L_2 = \{w_1w_2 : w_1 \in L_1, w_2 \in L_2\}$ (tj. język złożony z konkatencji słowa z L_1 i słowa z L_2).

3. Dany jest automat niedeterministyczny A rozpoznający język regularny L . Skonstruuj automat z ε -przejściami rozpoznający język A^* (złożony ze słów, które są konkatencją dowolnej liczby słów z A).

4. W tym zadaniu pokażemy konstrukcję NFA z wyrażeń regularnych.

- (1) Wykaż, że każdy automat z ε -przejściami jest równoważny pewnemu NFA. (*Wobec tego, automaty te także rozpoznają dokładnie języki regularne.*)
- (2) Wykaż na podstawie powyższych ćwiczeń, że każde wyrażenie regularne ma odpowiadający mu NFA rozpoznający ten sam język.
- (3) Skonstruuj NFA odpowiadające wyrażeniu $(a^*b + c)^*$.

5. Dany jest język regularny L oraz dowolny zbiór $X \subseteq \Sigma^*$. Wykaż, że poniższe języki są regularne:

(1) $X^{-1}L = \{w : \exists x \in X \, xw \in L\}$ (tzw. *left quotient*),

(2) $LX^{-1} = \{w : \exists x \in X \, wx \in L\}$ (tzw. *right quotient*).

6. Dany jest język regularny L . Wykaż, że poniższe języki też są regularne:

(1) $L' = \{w : w \notin L\}$.

(2) L^R (odwrócenia wszystkich słów).

(3) $L_{\min}$ złożony z takich słów w , które są minimalne leksykograficznie spośród słów długości $|w|$.

(4) $\sqrt{L} = \{w : ww \in L\}$.

(5) $\frac{1}{2}L = \{w : \exists u \, |u| = |w|, \, wu \in L\}$.

(6) $\text{Sqrt}(L) = \{w : \exists u \, |u| = |w|^2, \, wu \in L\}$.

Dodatkowe zadanie na wszelki wypadek

7. (*nieco trudniejsze*) Dane jest słowo w długości n . Skonstruuj automat niedeterministyczny mający $\lfloor \frac{n}{2} \rfloor + 1$ stanów, który rozpoznaje w , ale nie rozpoznaje żadnego innego słowa długości $|w|$.